

"תתנה בגליל" זכה בפרס הראשון בסאן-בסטריאן, אבל השקר הקטן אינו נחויץ — המציאות גרועה יותר

העובדה שסירטו של מישל כליפי, חתונה בן ליל זכה בפרס הראשון בפסטיבל הסרטים בסאן סבסטיאן, אינה מפתיעה במיוחד. זה בדיוק הסרט אשר עשוי להרשים פורגוסיסטים מן המערב, הממדיה רבה של צדק ובמידה לא מועטה של העמדה הפנימי.

חתונה בגליל שייך לסוג הסרטים, והם נדירים ביותר, המעצים לתקופת כהרפת את המושגים של העולם הערבי, את המסורת המקורית בו ואת חמומיה-החום הסרייה-התבונה שבין הצעירים, אשר סבורים שהם מסוגלים לשנות את פני הרבנים על-ידי-משחקי-הידים-אלימים, שאין להם כל סיכוי להצליח.

המעצמה יוסקת בחתונה מסורתית, היגנה של המשפחה להחזיקה לתפוס על-פני יומם ולילה. בשיאה החתן צריך לצאת מתחנה-הכלולות ולהראות לכולם את הסדרן המוכתם ברם. אלא שהחתן אינו יכול לבצע את תפקידו כראוי — חוסר-אונים שיש לו במיקרה זה השלכות סימליות מאוד — ובסופו של דבר צריכה הכלה הצעירה לקחת את העניינים לידיה, כדי להציל את כבוד המשפחה.

לצד תמונה זו של חוסר אונים של הדור הערבי הצעיר, כאשר העלילה כולה עטופה בשיכבה עבה של פולקלור, מתאר כליפי רקע של מערכת יחסים בין יהודים לערבים, המבוססת מראשיתה על עובדה שגויה, שבאורת תהיה למדי מתרשמת תפקוד חשוב בסרט, לאורות המעצמה מתרשמת כיום, מדובר בה על מימשל צבאי בגליל, שעה שכל הנוגעים בדבר — החל מכליפי ודרך כל הצוות שעבר עימו, שחקנים, ניצבים וסכנאים — יודעים שהמימשל בגליל כושל כבר לפני שנים רבות.

ההשפלה המקורית של אבי המישפחה הערבית היא הצורך לבקש רשיון לעריכת חתונה בשעות הערב, הבחירה שלהם נמשך מעצם העובדה שהם נאלצים להחזיק לתחנה קצינים של המימשל שהם שונאים כנפש, והעצם נוכחותם מעוררת גילויים של אלימות במקום.

למה להרגיז? אין צורך לומר שאילו העברי כליפי אם העלילה שלו כמה קילומטרים רדומה, לתוך הגדה המערבית, לא יכול היה איש לציין ולהתלונן על סילוף עובדות, כי שם אכן יש מימשל צבאי וצורך ברישיונות לכל דבר, יש שם מצבים של עוצר חמור ונוכחות מתמדת של הצבא הישראלי.

לא נכחד מדע החליט כליפי לסלף עובדה היסטורית שטושה, אבל אין ספק שבכך הוא יצליח להרגיז חלק מאותם הישראלים, אשר עקרונית תומכים בכל מה שישלכליפי לומר על היחסים בין יהודים וערבים. אולי זה לא חשוב לו, ואולי עצם העובדה שכליפי חי היום באירופה, שבה לרקיית כאלה — כמה קילומטרים ימינה או שמאלה על המפה — אין כל חשיבות, שיכנעה אותו לבצע תרגיל משונה זה.

עם זאת, יש לומר שאין זה כלל העיקר בסרט, העוסק בראשונה בראשונה בעימות בין דורות בחברה הערבית ובמבוכה האוחות בה, לנוכח המצב הפוליטי שבה היא נתונה. ובנקודה האתה הוא בהחלט הצליח במעשיו.

תדרוך

חובה לראות:

תל-אביב: נרדפי החוק, בייבי ארזונה, ז'אן דה-פולורם, החנות מעבר לפינה, בית האמיצים; **ירושלים:** בייבי ארזונה, לא שם זין, מיל' חם ואהבה; **חיפה:** החנות מעבר לפינה, ז'אן דה-פולורם.

תל-אביב

★★★ **המישפחה** (לב, איטליה, מוצג גם ב'מטשנל בירונולים) — ריפרוף על פני 80 שנות היסטוריה דרך אלכום תמונות פוטוגני של מיש' פחה עם שחקנים מרשימים, כוויטוריו גאסטופאני ארדן. אסורה סקילה, אחד הבימאים האיטלקיים המרתקים, מוצג כאן בסירטו האחרון, כשאת האיני-פורמציה משלים הסיומנטק-ברטורוספטיבה הגונה. כדאי ללכת גם לסרט זה וגם לכל האחרים בסינמ' סקים.

המלהיט והמרתק

לא יכולה בלי זה (פרז, תל-אביב, ארצות-הברת) — דוגמה לקולנוע שוליים אמריקאי צעיר וחצוף, ה' מנסה לעשות דברים קצת אחרת.

הבימאי, ספייק לי, שסיים את חוק-לימודיו באוניברסיטת ניו-יורק רק לפני כמה שנים, משתדל לשבור את המיסגרות המקובלות של הסיפור הקולנועי. הוא מקפץ את הצופה ממקומו בכל מיני המצאות, השאובות מצד אחד מן ה' טכניקות של הסרט האילם, ומצד אחר בעריכה מרוסקת בנוטה על החדש והימצאות בסינון וידיאו-קליפי.

התוצאה היא סרט רענן, לעיתים משעשע ולעיתים יותר מדי מתחכם, על צעירה נמרצת הזקוקה לשלושה גברים, כדי שישקפו את כל דרישותיה מן המין השני. האחד מצחיק אותה (זה ספייק לי עצמו), השני מלהיט אותה והשלישי מרתק אותה. מה שיוצא דופן בכל הסיפור הזה הוא, שכל אחד משלושת הגברים יודע, שאין הוא אלא אחד מתוך שלישיה. וכפועל, זה הכלל אינו מוצא חן בעיניהם. על כן מנסה כל אחד לשכנע את העלמה שחותרת הן השניים והתשתקת רק בו, וממליץ על מעלותיו האישיות.

האנרכיסטית הצעירה דווקא מסתדרת היטב עם שלושה (שלא לדבר על אופציות נוספות, הנפתחות לפניה במשך הסרט) אבל הלחץ עליה קשה מנשוא. בעקב משום שקשה לה כל-כך לוותר, ולווא על אחד מהם. מצב מעניין בהחלט, שספייק לי בעצמו אינו יודע איך לפתור, בסופו של דבר, כדי

המהות הנסבלת

של הדוקים

גברים, גברים (לב, תל-אביב, נר-מיה) — הקומדיה הזאת היתה הלהיט הגדול בארצות דוברות גרמנית, לפני שנה, אבל לא ברור לגמרי אם היא מתאימה גם למזג היסטיכוני.

אישי-עסקים צעיר ומצליח אינו יכול להבין מה מוצאת אשתו במאהב הזרוק שבחרה לעצמה. כדי להבין טוב יותר מה קורה לה, ואולי כדי להציל את הנישואין, הוא עוזב את הבית, עובר לגור עם המאהב שאינו מכיר את זהותו, מורש למעשה לתקופה מסוימת מן החיים התקינים שלו כדי לתפוס את מה שמתאר מאחורי הצד השני של המטבע. בכל פעם שאשתו מגיעה לדירה שהוא מחלק עם המאהב, הוא מסתתר מאחורי תחמושת של נורילה, והבימאית דוריס דורי חוגגת חגיגה גדולה כאשר היא מציגה את שתי האלטרנטיבות המוצעות לאשה של ממוקפקות למדי, ובוודאי כחשודות-בגרות וחוט' שדירה של ממש.

הבעיה אינה כלי-כך עם המסר של דורי, שאמשר לקבל אותו כפי שהוא, אלא עם העובדה שהיא נוטלת על עצמה משימה קשה ואינה עומדת בה אלא חלקית. כאשר מדובר בסרט שבו שלושה אנשים בלבד והעלילה כולה מבוססת על קומדיה של טעויות מכוונות, צריך דמיון נורה שיוזרים בהרקות ללא הרף, בקצב רצחני, כדי לשמור על העניין של הצופה. דורי מתעייפת מדי פעם בפעם, בעיקר בטיולים הארוכים של שני הגברים במעלה ובמורד מדרגות דירתם המשותפת.

רמזים

חושניים

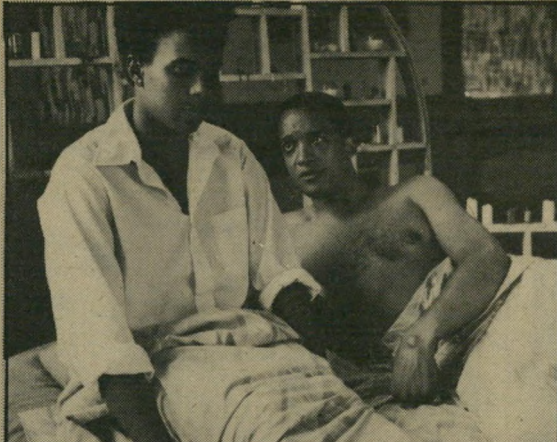

מעקב חושני (ליפור, תל-אביב, ארצות-הברת) — מותחן צנוע ומעצבן זה, הנישא בחובו מוסרט השכל מסוכן, היה מתאים בהחלט

ברוח לבריונים הפוליטיים המנסים להצדיק אלימות, בטענה שהקורבנות הם אלה המביאים אותה על עצמם.

סיפור זה מעצבת חלונות-ראווה צעירה (דיאנה ליין), שדמויה הפרוע והאלים מצית את בקרבי של מופרע — המאמין שהיא התשובה לכל תשוקותיו האפלות — מגלה את כל הקלפים כבר בשלב מוקדם ביותר. הגברת הצעירה נוחתת כאילו משמיים, כדי להציל את עקומת המכירות הצונחת של כולבו ענקי. היא שולפת בובות מן המחסן, מציבה אותם בתנוחות פרובוקאטיביות ובלבוש חושפני, רומזת לפעילות מינית טבולה בקורטוב של סאדיום המאיים להתפרץ — והנה כבר התמונים מצופפים מול החלונות לראות את יצירותיה, שניהן מה מניח לזמן ארוך, ובמקביל, הפסיכופאט העובד בבניין הסמוך ואינו חדל לעקוב אחרי יצירותיה המתחדשות, מתחיל להטריד אותה בטלפון ולחרור לתוך חייה הפרטיים.

מכאן והלאה, כל צופה ממוצע ייכול לנחש בדיוק מה שעתיד לקרות. ולמרות שכל זה קורה, קשה שלא לצאת מן הסרט בתחושה שבעצם גם הגברת נושאת במקצת האחריות לכל מה שקרה. כי הרי אילו לא רמה בחלונות שלה על מה שמתרחש אצלה בתת-ההכרה, אולי הנבל לא היה נטפל אליה כלל.

נולה דארלינג וגיימי אוברסטריט

הגאס הסיים יעמוד ברמת הנון-קונפורמיזם שמציע החלק הראשון של הסרט.

בעזרת צוות שחקנים כושיים בלתי-ידועים — ובראשם טריסי קאמילה גונס בתפקיד הראשי וגיימי אוברסטריט — קורות שנורא לעצמי משוחרר מכל מעצוניה לפני המצלמה וקורא דרור לעצמו במהירות והן בהתנהגות, המצומת דיאלוגים זרוקים מן השרוול וצילום שחור-לבן אפקטיבי מאוד, משתעשע ספייק לי להנאתו.

אווה אוכסנקנט והיינר לאוטרבך

בעיה נוספת היא שרק שחקן אחד מבין השלושה נכנס עד הסוף לרוח של מה שצריכה להיות קומדיה אנארכית. זהו אווה אוכסנקנט, המגלם את המאהב שאינו מבין בעצמו מה בדיוק רוצים ממנו. שני האחרים, שנדרשים אומנם בהתחלה להיות מרובעים שנפתחים במהלך הסרט, עושים זאת רק בהירות רבה. אולי זה חלק מן המסר, הנוגע לבורנונת הקפואה שאינה מצליחה אף פעם להשיר את דמותה המשעממת עד הסוף, אבל זה לא כלי-כך לטובת הסרט.

דיאנה ליין כבודדה בלי קופולה

זה בעצם הרעיון היחיד — רעיון מסוכן ומאשיטי לכל הדיעות — שאמשר למצוא בתסריט דל ושטות, שיגרתי ומשעמם, שבו אין לא אחת מן הדמויות מעוררת איזושהי סקרנות. דיאן ליין בלי קופולה אינה יודעת לעשות הרבה, מעבר להסרת הבגדים והצגת מניס זועפות, ואילו הבימאית קארן ארתור, שהיתה פעם להוטה לעניינים פמיניסטיים, מרחיקה לכת הפעם קצת יותר מדי, וכמעט שמצדיקה את הגבר התוקפן, האנס והרצחני.